

- відсутність прогресивних інноваційних структур: технопарки, інкубатори, венчурні фірми;
- відсутність мотивації та умов для реалізації інтелектуальних проєктів;
- слабка нормативна база захисту та забезпечення авторського права;
- практично відсутня співпраця між бізнесом та науково-дослідними інститутами;
- низька результативність державної підтримки с/г виробників;
- невідповідність значної частки продукції стандартам та ін.

Висновки. Для подальшого інтенсивного розвитку інвестиційної діяльності в Одеському регіоні необхідно реалізувати такі перспективні завдання:

- покращення іміджу України і Одеського регіону зокрема;
- прийняття прогресивних змін до законодавства України з питань інвестування задля формування сприятливого інвестиційного клімату;

- стабілізація політичної ситуації в Україні;
- розробка та активне впровадження стратегій розвитку і залучення інвестицій на регіональному рівні;
- стабільність валютного курсу гривні;
- покращення екологічного стану в країні;
- підтримка державою прямих іноземних інвестицій;
- можливість створення вільних економічних зон для інноваційного розвитку;
- спрощення дозвільних процедур і дерегуляція для бізнесу;
- спрощення виходу підприємствам на зовнішні ринки;
- налагодження зв'язку «держава – наука – бізнес»;
- створення системи мотивації залучення інвестицій та реалізації інноваційних проєктів;
- створення інноваційної інфраструктури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент : Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. / И.А. Бланк. – К. : Эльга – Н., Ника-Центр, 2006. – 552 с.
2. Денисенко М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах / М. Денисенко // Економіка України. – 2003. – № 2. – С. 28–35.
3. <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
4. <http://gue.odessa.gov.ua/Main.aspx?sect=Page&IDPage=44237&id=106>
5. http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246092308&cat_id=244277216

УДК 330.341.2

КОВТУНЕНКО К.В., канд. екон. наук, доцент

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

РОЛЬ УЧАСНИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК

У статті уточнено класифікацію учасників інноваційної діяльності та означено коло учасників, які приймають безпосередню участь в використанні інноваційних розробок. Визначено умови вибору ефективного способу тривалого практичного використання інновації учасниками інноваційної діяльності. З'ясована роль учасників інноваційної діяльності в процесі використання інноваційних розробок.

Ключові слова: учасники інноваційної діяльності, інноваційна діяльність, інноваційна розробка, способи використання інноваційних розробок

Supplemented by classification of participants of innovation activities and identified members who are directly involved in the use of innovative developments has been explored in the article. Conditions of choice way of an effective long-term practical use of innovation by participants of innovation activities. The role of participants of innovation activities in the use of innovation has been identified.

Keywords: participants of innovation activities, innovation, innovative design, uses innovation

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток держави ґрунтується на ефективній інноваційній діяльності вітчизняних підприємств. Ефективність визначається практичним використанням результатів інноваційної діяльності її учасниками: підприємствами, державою, суспільством. Однак не всі учасники інноваційної діяльності мають можливості та бажання практичного використання інноваційної розробки.

Тому залишається актуальним питання визначення умов використання інновацій та ролі учасників інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інноваційної діяльності присвячена велика кількість наукових праць, як вітчизняних так й зарубіжних дослідників. Питання управління інноваційною діяльністю підприємства досліджували такі

вчені, як С.М. Ілляшенко [1], Л.І.Федулова [2], В.О. Василенко [3], Л.В. Глухова [4], Т. Давила [5] та багато інших. Однак невирішеними залишаються питання ефективного використання результатів інноваційної діяльності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є: визначення учасників інноваційної діяльності, які безпосередньо беруть участь у процесі використання інноваційної розробки; дослідження способів використання інноваційної розробки та встановлення ролі учасників інноваційної діяльності в цьому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційна діяльність - це спільна діяльність безлічі учасників ринку в єдиному інноваційному процесі з метою створення і реалізації інновації. У зв'язку з відсутністю законодавчо-встановленого кола суб'єктів, що беруть участь в інноваційному процесі, визначений якісний інтегральний критерій, який є основою для віднесення суб'єкту до учасників інноваційної діяльності. Таким критерієм є факт участі особи в інноваційному процесі, тобто процесі створення нового продукту та доведення його до освоєння у виробництві або іншій сфері діяльності [6].

Залежно від ролі участі в інноваційному процесі, учасників інноваційної діяльності можна підрозділити на [6]: суб'єкти інноваційної діяльності, суб'єкти, що забезпечують інноваційну діяльність, і суб'єкти, що регулюють інноваційну діяльність.

Суб'єктами, регулюючими інноваційну діяльність, є: органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Вони встановлюють загальні напрями інноваційної діяльності, стверджують інноваційні проекти і програми, виробляють основні принципи розвитку інноваційної діяльності в сфері науки і наукового обслуговування, стверджують форми державної звітності, засновують і реєструють організації, що реалізують інноваційні проекти і т.п.

Суб'єктами, які забезпечують інноваційну діяльність, є юридичні та фізичні особи, які надають фінансові, інформаційні, маркетингові, патентно-лицензійні, лізингові та інші послуги суб'єктам інноваційної діяльності. Органи та організації, створювані для цілей сприяння розвитку підприємств у науково-технічній та впроваджувальній сферах, координації інноваційної діяльності, її підтримки та фінансування можуть створюватися як постійно діючі, так і для виконання тимчасових функцій.

Суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути як юридичні, так і фізичні особи, які безпосередньо беруть участь у процесі створення інновацій.

На нашу думку, до учасників інноваційної діяльності потрібно віднести ще споживачів інновацій, які здійснюють прийомку, оцінку та висувають нові вимоги до результатів інноваційної діяльності, та, по суті, є індикаторами інноваційного розвитку. Крім того, потрібно виокремити ще учасників, які стимулюють інноваційну діяльність, зокрема конкурентів. З урахуванням зазначеного, представимо розширену класифікацію учасників інноваційної діяльності (рис. 1).

Запропонована класифікація враховує учасників інноваційної діяльності, які забезпечують, регулюють та стимулюють інноваційну діяльність, беруть участь в процесі: створення нового продукту; впровадження його в виробництво або іншу сферу діяльності; реалізації та споживання.

Однією з найважливіших проблем інноваційного розвитку є проблема ефективного використання результатів інноваційної діяльності (інновації), тому далі розглянемо учасників, які беруть безпосередню участь у цьому процесі: учасники інноваційної діяльності, які створюють, здійснюють впровадження в виробництво або іншу діяльність та споживають інноваційні розробки.

Рис. 1. Розширена класифікація учасників інноваційної діяльності (авторська розробка)

До суб'єктів що беруть участь в процесі створення інновації та самостійно його використовують віднесено інноваційні підприємства, до суб'єктів, що беруть участь в процесі впровадження інновації в власне виробництво або іншу сферу своєї діяльності - підприємства-споживачі, до суб'єктів, що беруть участь в процесі споживання інновації - суспільство та держава.

Використання інновації, яка містить певні властивості, переваги та цінність для споживачів має: надати користь інноваційному підприємству у вигляді прибутку від її використання; забезпечити підвищення конкурентоспроможності іншим підприємствам, які можуть використовувати інновацію у своїй діяльності; надати користь суспільству, яке може за рахунок споживання інновації задовольнити певні потреби. Однак це не означає, що усі учасники разом мають отримати відповідну вигоду. Саме головне, щоб жодний з учасників не отримав шкоду від практичної реалізації інновації. На нашу думку, тільки за таких умов, тривале практичне взаємовигідне використання інновації виробниками та кінцевими споживачами забезпечує інноваційний розвиток держави.

Інноваційні підприємства, які створюють інноваційні розробки, мають першочергове право вибору способу їх використання. На вибір способу значно впливають внутрішні фактори діяльності підприємства, до яких відносять: наявність фінансових, виробничих, кадрових та інших необхідних ресурсів. Однак обраний спосіб не завжди є найефективнішим для самого підприємства, крім того, обраний спосіб використання інновації значно впливає на інших, зазначених раніше, учасників інноваційної діяльності.

Найбільш ефективним способом використання інноваційним підприємством результатів його інноваційної

діяльності є комерціалізація інноваційної розробки. Комерціалізація – це процес, який пов'язаний з практичним використанням результатів інноваційної діяльності, які мають певні властивості, переваги та цінність для споживачів, з метою виводу їх на ринок з отриманням комерційного ефекту, тобто прибутку. Ефективність комерціалізації характеризується стійким попитом протягом тривалого періоду часу, який у свою чергу забезпечує підприємству отримання прибутку. На підставі цього висловлення розглянемо способи використання інноваційних розробок з позиції тривалості отримання фінансового результату інноваційним підприємством. Багаторазове використання інновації полягає в отриманні стабільного доходу, що є результатом впровадженні та реалізації інновації інноваційним підприємством. Одноразове використання інновації інноваційним підприємством може бути в результаті невдалого впровадження інновації, яке не забезпечить її майбутню реалізацію або реалізація всіх прав власності на інновацію, яка забезпечить одноразовий дохід.

Розглянемо вплив способу використання інновації інноваційним підприємством на інших учасників інноваційної діяльності (табл. 1).

Перший варіант. Інноваційне підприємство впроваджує та реалізує інноваційну розробку, яка є ресурсом для виробництва продукції підприємства-споживача, що забезпечує тривалий дохід. Суспільство задовольняє певні потреби за рахунок використання продукції підприємства-споживача. Якщо інноваційне підприємство впроваджує та реалізує інновацію як кінцевий продукт, тоді підприємство-споживач може бути відсутнім як учасник або навпаки, придбати ліцензію у інноваційного підприємства та отримувати дохід від впровадження та реалізації інновації.

Таблиця 1

Вплив способу використання інноваційним підприємством інноваційної розробки на інших учасників інноваційної діяльності

Учасники інноваційної діяльності	Варіанти використання інновації інноваційним підприємством		
	1 варіант	2 варіант	3 варіант
	Багаторазове	Одноразове	Одноразове
Інноваційне підприємство	Отримання доходу від впровадження та реалізації	Отримання доходу від реалізації прав власності на інноваційну продукцію	Невдале впровадження інновації, яке не забезпечить її майбутню реалізацію
Підприємство-споживач	Отримання доходу від впровадження та реалізації	Отримання доходу від впровадження та реалізації	-
Суспільство	Отримання користі від використання кінцевого продукту як споживач	Отримання користі від використання кінцевого продукту як споживач	Відсутність споживання

Другий варіант. Інноваційне підприємство реалізує усі права власності на інновацію та отримує разовий дохід. Підприємство-споживач впроваджує та реалізує інновацію. Суспільство задовольняє певні потреби за рахунок використання продукції підприємства-споживача.

Третій варіант. Інноваційне підприємство здійснює невдале впровадження інновації, яке не забезпечить її майбутню реалізацію та приводить до збитків.

На нашу думку, найбільш ефективним способом використання результатів інноваційної діяльності є тривале практичне використання інновації, яка характеризується стійким попитом та забезпечує підприємство стабільним

доходом (1 варіант) та є найбільш привабливим для всіх розглянутих учасників. Вибір інноваційним підприємством першого варіанту способу використання результату інноваційної діяльності обумовлений певними факторами: це комплексна та необхідна наявність технологічних, виробничих, кадрових, фінансових та інших можливостей. Якщо відсутня хоча б одна із зазначених можливостей або її недостатньо, то з'являються 2 та 3 варіанти.

Висновки. До учасників інноваційної діяльності, що беруть безпосередню участь в процесі використання інновації, відносяться учасники, які створюють, здійснюють впровадження в виробництво або іншу діяльність та споживають

вають інноваційні розробки. Інноваційне підприємство займає визначальну роль та має першочергове право вибору способу використання інновації, що створює умови для інших учасників інноваційної діяльності. Найбільш ефективним способом є спосіб тривалого практичного використання інновації інноваційним підприємством. Вибір цього способу обумовлений можливостями інноваційного підприємства. Поповнити або створити необхідні можливості треба за рахунок партнерських зв'язків, а саме, наприклад, якщо інно-

ваційному підприємству недостає фінансових ресурсів, то воно здійснює пошук інвесторів, не вистачає виробничих потужностей – пошук субпідприємців і таке ін. Розглянуті партнерські зв'язки створюють необхідні умови для тривалого використання інновації. Наведене вище спонукає визначити в подальших дослідженнях критерії вибору типу оптимальних партнерських зв'язків, в залежності від виду можливостей, що бракує.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навч. посіб. / С.М. Ілляшенко — Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. — 278 с.
2. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток промисловості України: тенденції та закономірності / Л.І. Федулова // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 3. — С. 82-97.
3. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В.О. Василенко, В.Г. Шматько — К. : ЦУЛ Фелікс, 2003. — 440 с.
4. Глухова Л.В. Управление инновационной деятельностью предприятий в современных экономических условиях (методология, теория, практика) : автореф. дис. на соискание науч. степени док. экон. наук : спец. 08.00.05 / Л.В. Глухова; ФГОУ ВПО «Академия бюджета и казначейства Министерства Финансов РФ» — М., 2010. — 56 с.
5. Давила Т. Работающая инновация: как управлять ею, измерять ее и извлекать из нее выгоду / Т. Давила, М. Дж. Епштейн, Р. Шелтон ; пер. с англ. ; под научн. ред. Т.Ф. Козицкой. — Дн-ск : Баланс Бизнес Брукс, 2007. — 320 с.
6. Акулинин Д.Ю. Экономика, финансовое обеспечение и налогообложение инновационной деятельности : уч. пособ. / Д.Ю. Акулинин. — Тюмень : Из-во ТюмГУ, 2011. — 444 с.

УДК 658.589:334.012.64

ЄВТУШЕВСЬКА О.О., канд. екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Розглянуто особливості діяльності малих інноваційних підприємств, визначено основні проблеми даного процесу, а також запропоновано можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: інноваційний процес, мале підприємство, венчурний бізнес, бізнес-інновації, бізнес-інкубатори

Considered are the peculiarities of activity of small innovative enterprises, defined the main problems of this process, as well as the possible ways of their solution.

Keywords: the process of innovation, small business, business venture, business-innovation, business-incubators

Вступ. Актуальність даного питання для сьогодення пояснюється тим, що розгортання науково-технічної революції підтверджує висновок інноваційної теорії про вирішальну роль інновацій у циклах економічного розвитку. Сучасні данні підтвердили тісний зв'язок виробничих циклів з характером виникнення і поширення науково-технічних інновацій.

Важлива роль у даному процесі відводиться малим підприємствам, адже саме вони є специфічною організаційною формою інноваційної діяльності, що необхідна як для розвитку економіки країни в цілому, так і для задоволення індивідуальних потреб.

Постановка завдання. Значний внесок у розробку проблем розвитку діяльності малих інноваційних підприємств внесли вітчизняні вчені Василенко В.О., Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П., Ілляшенко С.М., Лапко О.О., Новицький Н., Харківський Д.Ф., а також відомі зарубіжні вчені – Глаз'єв І.Г., Зінов В.Г., Орлов А.,

Менш Г., Сахал Д., Ван Дейн, Кляйнкнехт А., Шумпетер Й., Фрімен Х. та деякі інші. Проте більшість робіт присвячена вирішенню окремих аспектів проблеми, що обумовлює необхідність подальшого розгляду даного питання.

Результати. Інноваційний бізнес - найуразливіша частина українського малого бізнесу. Інноваційний сектор економіки в розвинутих країнах представлений декількома сегментами. По-перше, - корпоративними структурами (сюди входять науково-дослідні підрозділи великих компаній або їх дочірні венчурні фірми, що є інноваційними підприємствами, виділеними зі складу корпорації на період створення і комерційного освоєння нововведення (фірми - «спін офф») і керовані через спеціальні підрозділи головних компаній. По-друге, - державно-громадськими утвореннями (зокрема навчальними закладами, університетськими дослідницькими центрами і т.п.). По-третє, - малими інноваційними фірмами (МІФ). Нічого подібного в Україні, за невеликим виключенням, немає.